

KONKLUSIONER

Vedr.: Konklusioner fra 50. møde i EØS-Rådet
(den 20. november 2018 i Bruxelles)

50. møde i EØS-Rådet fandt sted den 20. november 2018 i Bruxelles under forsæde af Ine Eriksen Søreide, Norges udenrigsminister. På mødet deltog Karin Kneissl, Østrigs udenrigsminister, som repræsentant for formandskabet for Rådet for Den Europæiske Union, Aurelia Frick, Liechtensteins udenrigsminister, og Guðlaugur Þór Þórðarson, Islands udenrigsminister, samt medlemmer af Rådet for Den Europæiske Union og repræsentanter for Europa-Kommissionen og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil. EØS-Rådet drøftede, hvordan aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS-aftalen) generelt fungerer, og havde en orienterende debat om den europæiske søjle for sociale rettigheder i forbindelse med EØS-aftalen.

Politisk dialog

1. EØS-Rådet anerkendte, at det tætte partnerskab mellem EU og EØS-EFTA-landene er den bedste garanti for langsigtet fælles velstand og stabilitet. I denne forbindelse noterede EØS-Rådet sig, at ministrene som led i den politiske dialog havde drøftet konsekvenserne for EØS-aftalen og EØS-EFTA-landene af Det Forenede Kongeriges udtrædelse af EU samt multilateralisme. EØS-Rådet understregede, at det er vigtigt at fortsætte praksis med at indbyde embedsmænd fra EØS-EFTA-landene til politiske dialogmøder på relevant arbejdsgruppeniveau i EU-Rådet.

2. Med hensyn til Det Forenede Kongeriges udtrædelse af EU understregede EØS-Rådet betydningen af at værne om EØS-aftalen, sikre et fortsat velfungerende og homogent EØS og bevare det indre markeds integritet. EØS-Rådet så med tilfredshed på den tætte dialog og den fortsatte udveksling af oplysninger, der er etableret mellem EU og EØS-EFTA-landene om forhandlingerne mellem EU og Det Forenede Kongerige i henhold til artikel 50 i traktaten om Den Europæiske Union vedrørende Det Forenede Kongeriges udtrædelse af EU. EØS-Rådet, som er bekendt med EØS-dimensionen ved Det Forenede Kongeriges udtrædelse af EU, opfordrede til videreførelse af dialogen mellem EU og EØS-EFTA-landene for at sikre fortsat ensartethed i EØS.

Samarbejde i EØS

3. Den 1. januar 2019 har EØS-aftalen været i kraft i 25 år. Den har knyttet vores samfund og økonomier tæt sammen og har sikret, at der gælder et højt niveau af normer og sociale standarder for alle vores borgere og arbejdstagere. EØS-aftalen har udgjort et solidt grundlag for brede og stærke forbindelser. Den positive samarbejdsånd har gjort det muligt at foretage tilpasninger og finde løsninger i en verden under konstant forandring. EØS-Rådet bekræftede sin støtte til EØS-aftalen som det fortsatte grundlag for de fremtidige forbindelser mellem EU og EØS-EFTA-landene. EØS-Rådet anerkendte EØS-EFTA-landenes positive bidrag til beslutningsprocessen i forbindelse med EØS-relevant EU-lovgivning og EØS-relevante EU-programmer gennem deres deltagelse i de relevante udvalg, ekspertgrupper, undersøgelser og agenturer samt gennem fremsættelse af EØS-EFTA-bemærkninger. EØS-Rådet understregede, at det er vigtigt at indbyde EØS-EFTA-ministre til uformelle EU-ministermøder og ministerkonferencer, der er relevante for EØS-EFTA-landenes deltagelse i det indre marked, og gav udtryk for sin påskønnelse af, at det nuværende østrigske og det kommende rumænske formandskab viderefører denne praksis. EØS-Rådet anerkendte den vigtige rolle, som det parlamentariske samarbejde og samarbejdet mellem arbejdsmarkedets parter og økonomiske interesseorganisationer spiller gennem henholdsvis Det Blandede EØS-Parlamentarikerudvalg og Det Rådgivende EØS-Udvalg.

4. EØS-Rådet hilste genopretningen af den europæiske økonomi velkommen og understregede betydningen af et velfungerende indre marked som drivkraft for at fremme økonomisk vækst og skabe nye job i hele Europa. Det understregede de fire friheders udelelighed og betydning for et velfungerende indre marked, som er i alle de kontraherende parters fælles interesse. EØS-Rådet var enig om, at der er brug for en holistisk tilgang for at håndtere nogle af de største udfordringer, som det indre marked står over for, og understregede betydningen af en tæt inddragelse af EØS-EFTA-landene i den videre udformning og udvikling af politikker og initiativer vedrørende det indre marked. Det understregede desuden betydningen af EØS-aftalens struktur med to søjler. EØS-Rådet understregede, at større viden om EØS-aftalen i hele EØS er i alle kontraherende parters interesse, og opfordrede indtrængende EU og EØS-EFTA-landene til at sikre, at der hurtigt og let kan opnås adgang til oplysninger om EØS-aftalen.
5. EØS-Rådet anerkendte betydningen af forudsigelige handelsbetingelser for de økonomiske aktører i EØS. I den forbindelse hilste EØS-Rådet Islands, Liechtensteins og Norges fritagelse for EU's midlertidige beskyttelsesforanstaltninger vedrørende en række stålprodukter, som trådte i kraft den 19. juli 2018, velkommen. Disse fritagelser er forenelige med både EU's bilaterale og multilaterale forpligtelser i Verdenshandelsorganisationen (WTO).

Energi og klimaændringer

6. EØS-Rådet lagde stor vægt på et fortsat tæt samarbejde mellem EU og EØS-EFTA-landene inden for miljø-, energi- og klimapolitikker, navnlig i lyset af klima- og energirammen for 2030 og rammestrategien for en modstandsdygtig energiunion med en fremadskuende klimapolitik. EU og EØS-EFTA-landene noterede sig den seneste særrapport fra Det Mellemstatslige Panel om Klimaændringer (IPCC), der utvetydigt bekræftede de negative virkninger af klimaændringerne, herunder panelets konklusioner om, at globale reduktioner inden for alle sektorer er afgørende, og at der er behov for yderligere tiltag med henblik på modvirkning og tilpasning, navnlig for at nå det temperaturmål, der er fastsat i Parisaftalen, og gav udtryk for deres engagement i overgangen til bæredygtige og klimarobuste økonomier og samfund med lave drivhusgasemissioner. De gav også udtryk for deres engagement i at nå et vellykket resultat i forbindelse med arbejdsprogrammet for Parisaftalen på 24. partskonference under De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer i december i Polen og i aktivt at deltage i Talanoadialogen, der muliggør en effektiv gennemførelse af Parisaftalen.
7. EØS-Rådet respekterer de kontraherende parter ret til at fastsætte betingelserne for udnyttelse af deres energiresourcer, deres valg mellem forskellige energikilder og deres energiforsynings overordnede struktur, men bemærkede samtidig, at EØS-EFTA-landene fortsat er en nøglepartner for EU som pålidelig leverandør af energi, og understregede, at det tætte samarbejde bør fortsætte inden for det indre energimarked og på områderne energisikkerhed, emissionshandel, fremme af en konkurrencedygtig, klimarobust, sikker og bæredygtig lavemissionsøkonomi, energieffektivitet, vedvarende energikilder, CO₂-opsamling, -anvendelse og -lagring, cirkulær økonomi samt andre miljøspørgsmål, f.eks. kemikalier, forvaltning af vandressourcer, biodiversitet og forurening.

Det digitale indre marked

8. EØS-Rådet bemærkede, at udvidelsen af det digitale indre marked til EØS-EFTA-landene er et vigtigt skridt hen imod fuldførelsen af det indre marked. I den forbindelse hilste EØS-Rådet de skridt, der er taget for at indarbejde ny lovgivning knyttet til strategien for et digitalt indre marked, velkommen. I betragtning af betydningen af fri udveksling af data i den europæiske digitale økonomi hilste EØS-Rådet navnlig indarbejdelsen af den generelle forordning om databeskyttelse i EØS-aftalen velkommen. EØS-Rådet noterede sig desuden, at vigtige lovgivningsforslag i øjeblikket er under behandling, herunder revisionen af regelrammen inden for telekommunikation og om cybersikkerhed.

Kontrol med kapitalbevægelser

9. EØS-Rådet noterede sig, at den frie bevægelighed for kapital er en grundlæggende frihedsrettighed i det indre marked og en integrerende del af EØS-retten, og erkendte, at der kun midlertidigt kan gennemføres restriktioner på grundlag af bestemmelserne i EØS-aftalens artikel 43. EØS-Rådet hilste fremskridtene med den islandske regerings omfattende plan om ophævelse af kontrollen med kapitalbevægelser uden at true den økonomiske og finansielle stabilitet i landet velkommen, navnlig ophævelsen af kontrollen med kapitalbevægelser for enkeltpersoner, virksomheder og pensionsfonde. EØS-Rådet hilste endvidere de fremskridt, der er gjort i retning af ophævelse af kontrollen med kapitalbevægelser i Grækenland, velkommen.

Indarbejdelse af EØS-relevante EU-retsakter

10. EØS-Rådet noterede sig statusrapporten fra Det Blandede EØS-Udvalg og gav udtryk for sin påskønnelse af det arbejde, som Det Blandede EØS-Udvalg har gjort for at sikre en fortsat vellykket og velfungerende EØS-aftale.

11. EØS-Rådet udtrykte tilfredshed med den igangværende indsats, der gøres for at nedbringe antallet af EU-retsakter, der fortsat mangler at blive indarbejdet i EØS-aftalen, og for at fremme indarbejdelsesprocessen. EØS-Rådet bifaldt alle de skridt, der er taget i løbet af de seneste år, og gjorde opmærksom på, at antallet af retsakter, der fortsat mangler at blive indarbejdet, stadig er for højt. EØS-Rådet opfordrede til en yderligere indsats for i væsentlig grad og vedvarende at reducere antallet af retsakter, der fortsat mangler at blive indarbejdet, og dermed fortsat garantere retssikkerheden og ensartetheden i EØS. Dette fælles mål kan opnås ved hjælp af politisk vilje og styrket dialog mellem de relevante eksperter og organer. EØS-Rådet tilskyndede alle parter til at engagere sig konstruktivt for at finde en løsning på udestående vanskelige spørgsmål. EØS-Rådet så frem til snarest at nå frem til en konklusion vedrørende indarbejdelsen af tredje postdirektiv og genetisk modificerede organismer.
12. EØS-Rådet hilste de nylige fremskridt på ekspertniveau velkommen, men understregede samtidig, at det er vigtigt hurtigt at indarbejde udestående lovgivning på området finansielle tjenesteydelser – som udgør omkring halvdelen af det samlede efterslæb – for at sikre lige vilkår i hele EØS i denne vigtige sektor. EØS-Rådet mindede om sit fortsatte engagement i de konklusioner, som EU's og EØS-EFTA-landenes finans- og økonomiministre godkendte den 14. oktober 2014, navnlig den løsning med to søjler, der er fastsat deri.
13. EØS-Rådet noterede sig desuden, at der er en række af Det Blandede EØS-Udvalgs afgørelser, hvor EØS-aftalens frist på seks måneder med hensyn til forfatningsmæssig godkendelse er blevet overskredet. Det opfordrede EØS-EFTA-landene til at styrke deres indsats for at afslutte de udestående sager så hurtigt som muligt og til at undgå sådanne forsinkelser i fremtiden.

Handel med landbrugsprodukter

14. EØS-Rådet så med tilfredshed på ikrafttrædelsen den 1. oktober 2018 af aftalen mellem Den Europæiske Union og Norge om yderligere handelspræferencer for landbrugsprodukter, der blev vedtaget på grundlag af artikel 19 i EØS-aftalen. EØS-Rådet noterede sig suspenderingen af forhandlingerne mellem EU og Norge om beskyttelse af geografiske betegnelser.

15. EØS-Rådet anerkendte, at de kontraherende parter på ny havde bekræftet deres tilsagn om i overensstemmelse med artikel 19 i EØS-aftalen at fortsætte deres bestræbelser på at opnå en gradvis liberalisering af handelen med landbrugsprodukter. EØS-Rådet opfordrede dem til at fortsætte dialogen om revisionen af handelsordningen for forarbejdede landbrugsprodukter inden for rammerne af artikel 2, stk. 2, og artikel 6 i protokol 3 til EØS-aftalen med henblik på yderligere at fremme handel på dette område.

EU-programmer

16. EØS-Rådet anerkendte det bidrag, som EU-programmer har ydet til opbygningen af et mere konkurrencedygtigt, innovativt og socialt Europa, og bifaldt EØS-EFTA-landenes deltagelse i EØS-relevante programmer, som de har bidraget økonomisk til under den nuværende flerårige finansielle ramme (FFR) for 2014-2020. EØS-Rådet anerkendte navnlig EØS-EFTA-landenes aktive deltagelse og fulde integration i det europæiske forskningsrum samt Norges og Islands vellykkede associering i Horisont 2020, som er EU's flagskibsprogram for forskning og innovation, samt i Erasmus+ på området uddannelse, ungdom og sport og Et Kreativt Europa for den kulturelle og den audiovisuelle sektor. EØS-Rådet vil fortsat lægge stor vægt på EØS-EFTA-landenes integration og politiktilpasning til EU på forsknings- og innovationsområdet og på uddannelses- og kulturområdet.
17. EØS-Rådet noterede sig forberedelserne til den næste FFR for 2021-2027, herunder Europa-Kommissionens forslag til individuelle programmer for den nye periode. Det noterede sig på behørig vis bidragene fra EØS-EFTA-landene og opfordrede dem til at deltage aktivt i de EU-programmer, der er planlagt inden for den nye finansielle ramme. Denne deltagelse er et middel til at udvikle, styrke og udvide samarbejdet på andre områder end de fire friheder som fastsat i EØS-aftalen. De nærmere vilkår for EØS-EFTA-landenes deltagelse i de fremtidige EU-programmer for 2021-2027 vil forblive uændrede og være baseret på de relevante bestemmelser i EØS-aftalen.

Finansieringsmekanisme

18. EØS-Rådet understregede betydningen af solidaritet mellem landene i Europa med henblik på at overvinde de sociale og økonomiske udfordringer inden for EØS, hvilket er i alle de kontraherende parter fælles interesse. EØS-Rådet gav i denne henseende navnlig udtryk for bekymring med hensyn til den fortsat høje ungdomsarbejdsløshed i visse af EØS' medlemsstater. EØS-Rådet roste det positive bidrag fra EØS-finansieringsmekanismen og Norges finansieringsmekanisme med hensyn til at mindske de økonomiske og sociale forskelle i hele EØS.
 19. For så vidt angår aftalerne om en EØS-finansieringsmekanisme og en norsk finansieringsmekanisme for perioden 2014-2021 udtrykte EØS-Rådet tilfredshed med indgåelsen af aftalememoranda mellem EØS-EFTA-landene og de fleste af modtagerstaterne i EU. EØS-Rådet så frem til de projekter, der igangsættes under de nye mekanismer.
-